

NOVOSTI V ZAKONODAJI MDDSZ V LETU 2018

DRUŽINA

Zaradi odprave varčevalnih ukrepov bodo v letu 2018 do otroškega dodatka upravičeni tudi otroci, katerih družine se uvrščajo v 7. in 8. dohodkovni razred (64% do 99% neto mesečnega dohodka na družinskega člana). Prihodnje leto bodo tako otroški dodatek lahko prejemale tudi družine, v katerih mesečni dohodek na družinskega člana ne presega 1.020 evrov neto. **Do otroškega dodatka bodo upravičeni od 1.1.2018, če bodo v decembru vložili vlogo.**

Otroški dodatek trenutno prejema okoli 250.000 otrok, po ponovni uveljavitvi 7. in 8. razreda pričakujemo, da jih bo še 50.000 več, torej bo skupaj otroški dodatek prejemale okoli 300.000 otrok. **Za izplačilo otroških dodatkov je v proračunu za prihodnje leto sicer predvidenih 237 milijonov evrov.**

Otroški dodatek glede na uvrstitev v dohodkovni razred znaša mesečno:

dohodkovni razred	povprečni mesečni dohodek na osebo (v %)	znesek otroškega dodatka za otroka do konca osnovne šole ali do 18 leta (v evrih)			znesek otroškega dodatka za otroka v srednji šoli, vendar najdlje do 18. leta (v evrih)		
		1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok	1. otrok	2. otrok	3. in naslednji otrok
1	do 18 %	114,31	125,73	137,18	114,31	125,73	137,18
2	nad 18 % do 30 %	97,73	108,04	118,28	97,73	108,04	118,28
3	nad 30 % do 36 %	74,48	83,25	91,98	74,48	83,25	91,98
4	nad 36 % do 42 %	58,75	67,03	75,47	58,75	67,03	75,47
5	nad 42 % do 53 %	48,04	56,06	64,03	48,04	56,06	64,03
6a	nad 53 % do 56 %	30,44	38,10	45,71	30,44	38,10	45,71
6b	nad 56 % do 64 %	30,44	38,10	45,71	43,44	51,10	71,17
7	nad 64% (659,3 €) do 82% (844,73 €)	22,83	30,44	38,10	28,83	36,44	49,65
8	nad 82% (844,73 €) do 99% (1.019,86 €)	19,88	27,50	35,11	22,88	30,50	39,89

Primeri:

Dva starša z enim otrokom:

Če starša skupaj zaslužita neto med 1.998 € in 2.534 € se uvrstita v 7. dohodkovni razred, če skupaj zaslužita med 2.534 € in 3.060 €, pa se uvrstita v 8. dohodkovni razred.

Dva starša z dvema otrokoma:

Če starša skupaj zaslužita neto med 2.637 € in 3.379 € se uvrstita v 7. dohodkovni razred, če skupaj zaslužita med 3.379 € in 4.079 €, pa se uvrstita v 8. dohodkovni razred.

Prav tako bo pomoč ob rojstvu otroka ponovno univerzalna pravica, kar pomeni, da bodo do nje upravičeni starši novorojenčkov ne glede na materialni položaj družine – (ŠE NI SPREJETO V DZ)

V letu 2018 bo več plačanih dni očetovskega dopusta - Očetje bodo imeli na voljo 30 dni plačanega očetovskega dopusta.

Nova ureditev ureja drugačen način koriščenja očetovskega dopusta. Skrajšal oziroma ukinil se bo neplačani del v korist plačanih dni dopusta. V letu 2016 se je namreč začelo postopno preoblikovanje neplačanega očetovskega dopusta v plačanega in sicer se vsako leto 25 dni neplačanega dopusta preoblikuje v 5 dni plačanega očetovskega dopusta. V letu 2018 bo postopno uveljavljanje potekalo na enak način kot do zdaj. V letu 2018 bo oče upravičen do 30 koledarskih dni plačanega očetovskega dopusta, za katerega država zagotavlja očetovsko nadomestilo.

Prvih 15 koledarskih dni očetovskega dopusta mora oče izrabiti do šestega meseca otrokove starosti. Od 1. 1. 2018 ima oče pravico še do 15 koledarskih dni plačanega očetovskega dopusta, ki ga mora izrabiti v strnjem nizu po koncu starševskega dopusta, najkasneje pa do konca prvega razreda osnovne šole otroka.

Nova ureditev velja za vse očete novorojenčkov, ki prvič uveljavljajo pravico do očetovskega dopusta (vloge vložene po 1. 1. 2018). Plačane dneve očetovskega dopusta po novi ureditvi pa bodo lahko uveljavljali tudi očetje otrok, mlajših od treh let, ki še niso v celoti izrabili neplačanega dela očetovskega dopusta, tudi če so v letu 2016 že pridobili pravico do 5 plačanih dni oziroma v letu 2017 do 10 plačanih dni. Če so jih že izrabili, bodo imeli možnost izrabiti še 10 oziroma 5 dni. Če pa teh 10 oziroma 5 plačanih dni še niso izrabili, pa bodo lahko izrabili 15 dni v strnjem nizu. Za tiste očete, ki imajo otroka starejšega od treh let, pa nova ureditev ne velja, saj pravice do neplačanega dopusta, ki se preoblikuje v plačani dopust, več nimajo oziroma je ne morejo uveljavljati.

NOVOSTI NA PODROČJU SKLEPANJA ZAKONSKE ZVEZE

S 1. 1. 2018 se pričnejo uporabljati določbe 30. do 41. člena Družinskega zakonika, ki urejajo postopek pred sklenitvijo zakonske zveze, sklenitev zakonske zveze in ponovitev slovesnosti ob jubileju sklenitve zakonske zveze. Istega dne pa prične veljati tudi nov Pravilnik o sklepanju zakonske zveze in ponovitvi slovesnosti ob jubileju sklenitve zakonske zveze.

Bodočim zakoncem se z novimi določbami daje na voljo več možnih načinov sklenitve zakonske zveze, tudi takšni pri katerih so zahteve po obličnosti in slovesnosti minimalne. Zakonska zveza se, glede na želje bodočih zakoncev, tako lahko sklene:

- pred matičarjem in načelnico ali načelnikom upravne enote ali od njega pooblaščen osebo,
- pred matičarjem in županjo ali županom občine, na območju katere se zakonska zveza sklepa, ali
- **samo pred matičarjem** (kar je novost).

DZ prinaša tudi novost glede navzočnosti prič pri sklenitvi zakonske zveze. Pri sklenitvi zakonske zveze sta lahko prisotni prič, če bodoča zakonca tako želita. Lahko pa se odločita za sklenitev zakonske zveze **tudi brez prisotnosti prič**. Navzočnost prič, ki sta v preteklosti imeli vlogo pri dokazovanju sklenitve zakonske zveze, ni več nujno potrebna, saj se zakonska zveza dokazuje z izpiskom iz matičnega registra. Je pa to del tradicionalnega obreda, zato je ta možnost ohranjena.

Naslednja novost je **zakonsko pooblastilo** za sklepanje zakonske zveze, ki ga je DZ podelil **županom in županjam**, kot osebam, ki uživajo poseben ugled v družbi. Župani in županje za sklepanje zakonske zveze na območju svoje občine in v času svojega mandata, tako ne bodo več potrebovali pooblastila načelnika upravne enote, saj so pooblašteni že po zakonu.

Zakonska zveza se sklepa v uradnih prostorih (ki jih določi načelnik upravne enote v soglasju z ministrom, pristojnim za javno upravo) in v uradnem času. Zakonska zveza pa se lahko sklene tudi zunaj uradnih prostorov in/ali zunaj uradnega časa:

- v primeru obstoja razlogov, ki onemogočajo navzočnost bodočih zakoncev v uradnih prostorih (v teh primerih se sredstva za kritje stroškov zagotovijo v proračunu RS),
- na željo bodočih zakoncev in če sta pripravljena poravnati s tem nastale dodatne stroške, ki so določeni v enotnem znesku 170,00 EUR. Upravna enota lahko zavrne vlogo za sklenitev zakonske zveze zunaj uradnih prostorov in/ali zunaj uradnega časa v tistih primerih, ko bi bila taka sklenitev zakonske zveze težko izvedljiva.

Tako kot v dosedanji ureditvi načelnik upravne enote najmanj en dan v tednu v času uradnih ur upravne enote zagotovi sklepanje zakonske zveze na sedežu upravne enote. Uradni čas za sklepanje zakonske zveze pa je tudi ob sobotah, in sicer načelnik upravne enote zagotovi sklepanje zakonske zveze ob sobotah v časovnem razponu najmanj petih ur, med 10.00 in 19.00 uro (matičar ob prijavi sklenitve zakonske zveze bodočima zakoncema ponudi proste termine, pri čemer je potrebno zagotoviti, da si sklenitve zakonske zveze sledijo v strnjem časovnem zaporedju). Pravilnik pa prinaša spremembo glede sklepanja zakonske zveze na praznike ali dela proste dneve, in sicer se **zakonska zveza ne sklepa na z zakonom določene praznike v Republiki Sloveniji, ki so dela prosti dnevi, ter tudi ne na druge, z zakonom določene dela proste dneve.**

DZ daje tudi zakonsko podlago za izvedbo ponovitve slovesnosti ob jubileju sklenitve zakonske zveze. Zakonca se prijavita pri upravni enoti, na območju katere nameravata ponoviti slovesnost, ponovitev slovesnosti pa se izvede pred načelnikom upravne enote ali od njega pooblaščen osebo ali županom. Zakonca za ponovitev slovesnosti krijeta stroške v enotnem znesku 170,00 EUR.

TRG DELA

V letu 2018 bo za programe aktivne politike zaposlovanja na voljo 81,8 milijonov evrov. Od tega iz Proračuna RS 35,2 iz sredstev Evropskega socialnega sklada pa okvirno 46,6 mio EUR.

V okviru aktivne politike zaposlovanja bodo tudi v letu 2018 pomembne naslednje prioritete:

- zaposljivost in zaposlenost, predvsem mladih, starejših ter nizko-izobraženih
- z namenom zmanjšati število dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi,
- zvišati odprave strukturne brezposelnosti okrepi ukrepe usposabljanja in izobraževanja aktivnega prebivalstva (brezposelni, zaposleni in drugi iskalci zaposlitve) ter jim zagotoviti kompetence, znanja in spretnosti glede na potrebe trga dela.

V letu 2018 bodo ukrepi APZ usmerjeni predvsem k najbolj ranljivim skupinam na trgu dela, torej tistim, ki kljub ugodnejšim gospodarskim razmeram potrebujejo pomoč pri vstopu na trg dela. **Večina APZ programov iz leta 2017 se nadaljuje tudi v letu 2018, nekaj programov pa bo v naslednjem letu tudi novih.** V okviru ukrepov na trgu dela sta predvidena dva nova Javna razpisa, sofinancirana iz Evropskega socialnega sklada, in sicer Javni razpis za sofinanciranje inovativnih projektov za zaposlovanje mladih za leto 2018-2019 in Javni razpis za sofinanciranje zaposlitvenih projektov na lokalni oziroma regionalni ravni.

21. januarja 2018 se bodo začele uporabljati določbe novele Zakona o urejanju trga dela, ki uvajajo:

1. Ukrepi za hitrejšo aktivacijo brezposelnih oseb – prejemnikov denarnega nadomestila

1.1. Obveznost prijave delavca v evidenco iskalcev zaposlitve že v času teka odpovednega roka

- cilj ukrepa je v čim hitrejši aktivaciji posameznikov z vidika iskanja nove zaposlitve, katere verjetnost je najvišja v prvih mesecih po izgubi dela;
- obveznost prijave najkasneje v roku 3 delovnih dni po vročitvi odpovedi iz poslovnega razloga ali iz razloga nesposobnosti;
- sankcija za nespoštovanje obveznosti iz prejšnje točke (namesto sedaj veljavnega skrajšanja pravice do denarnega nadomestila se za prve tri mesece upravičenosti zniža odmerni odstotek iz 80 na 60 % od osnove, kar se bo odrazilo v znižanju denarnega nadomestila).

1.2. Spodbuda za zaposlovanje nižje in srednje izobraženih prejemnikov denarnega nadomestila

- cilj ukrepa je v čim prejšnji aktivaciji nižje in srednje izobraženih upravičencev do denarnega nadomestila (med slednjimi so izključeni tisti z deficitarnim poklicem), ki sicer možnosti za zaposlitev imajo, vendar se zanjo zaradi upravičenosti do denarnega nadomestila ne odločajo;
- ZRSZ bo upravičencu, ki se bo v času upravičenosti do denarnega nadomestila zaposlil za polni delovni čas, do izteka pravice, a največ 12 mesecev po zaposlitvi, izplačeval spodbudo v višini 20 odstotkov zadnjega izplačanega neto zneska denarnega nadomestila, pod pogojem ohranitve zaposlitve za polni delovni čas za celotno obdobje izplačevanja spodbude.

1.3 Postopno sankcioniranje kršitev obveznosti iz naslova aktivnega iskanja zaposlitve

- cilj ukrepa v poenotenju sankcioniranja na državni ravni ter v hitrejši aktivaciji brezposelnih oseb;
- trenutno se brezposelno osebo preneha voditi v evidenci brezposelnih oseb že ob prvi kršitvi obveznosti iz naslova aktivnega iskanja zaposlitve; v primeru prejemanja denarnega nadomestila pa hkrati s prenehanjem vodenja v navedeni evidenci upravičenec izgubi tudi pravico do le-tega;
- takšna ureditev sankcioniranja kršitev obveznosti iz naslova aktivnega iskanja zaposlitve v skladu s trenutno veljavnimi določbami ZUTD je tako stroga, da deluje kontraproduktivno, zato prihaja tudi do neenotnega izvajanja;
- po novem bo ZRSZ kršitelja prenehal voditi v evidenci brezposelnih oseb šele ob drugi kršitvi obveznosti, denarno nadomestilo pa se bo upravičencu namesto takojšnjega prenehanja pravice ob prvi kršitvi zgolj znižalo za 30 odstotkov od zadnjega izplačanega zneska, a ne na manj kot 350 evrov bruto, prenehalo pa šele ob drugi kršitvi;
- brezposelna oseba, ki ni prejemnik denarnega nadomestila, ob prvi kršitvi ene izmed navedenih obveznosti ne bo sankcionirana.

2. Izključitev družbenikov osebnih in kapitalskih družb ter ustanoviteljev zavodov, ki so hkrati poslovodne osebe, iz obveznega zavarovanja za primer brezposelnosti na podlagi zakona

- tem osebam se onemogoča vključitev v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti samo na podlagi njihovega statusa; družbenik, ki je poslovodna oseba v osebni ali kapitalski družbi ter poslovodna oseba v zavodu lahko namreč na podlagi določb ZDR-1 v družbi (ne glede na to, ali gre za eno- ali za več osebno družbo) oziroma zavodu skleneta delovno razmerje, na podlagi katerega sta vključena v obvezno zavarovanje za primer brezposelnosti in lahko v primeru nastanka brezposelnosti na tej podlagi pridobita tudi pravico do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti; samo na podlagi poslovođenja družbe oziroma zavoda pa navedeno v nobenem primeru ne bo več mogoče.

Zakon o spremembi Zakona o interventnem ukrepu na področju trga dela

s 1. 1. 2018 se bo uveljavila novela ZIUPTD-A, s katero se podaljšuje spodbuda za zaposlovanje BO, starejših od 55 let (ni nov ukrep, ampak smo ga z interventnim zakonom podaljšali).

Zakon o čezmejnem izvajanju storitev

S 1. 1. 2018 se bo pričel uporabljati Zakon o čezmejnem izvajanju storitev, ki prinaša pomembne spremembe na področju čezmejnega izvajanja storitev ter napotovanja delavcev na delo v druge države članice EU in EFTA.

Zakon o čezmejnem izvajanju storitev v nacionalni pravni red prenaša evropske direktive s področja napotitve delavcev na delo ter natančneje ureja izvajanje evropskih uredb s področja koordinacije sistemov socialne varnosti z namenom preprečevanja zlorab in kršenja pravic napotenih delavcev.

Skladno s tem se zakon, ki je odgovor Republike Slovenije na opozorila o grobih in številnih kršitvah pravic delavcev, napotenih na delo s strani slovenskih delodajalcev, se osredotoča na preprečevanje napotovanja delavcev na delo s strani t. i. slamnatih podjetij ter podjetij, ki ne spoštujejo pomembnejših določb delovnopravne zakonodaje, ki se nanašajo na pravice delavcev.

Med najpomembnejšimi novostmi, ki jih prinaša zakon, so zagotovo kriteriji za presojo izpolnjevanja pogojev za izdajo potrdila A1, ki omogoča, da se za osebe, ki v okviru čezmejnega izvajanja storitev začasno opravljajo delo v tujini, še naprej uporabljajo predpisi o socialni varnosti Republike Slovenije. Medtem ko glavnina pogojev za izdajo potrdila A1 izhaja iz evropskih predpisov, pa so kriteriji za presojo teh pogojev plod intenzivnega večmesečnega socialnega dialoga.

UPOKOJEVANJE IN POKOJNINE

1.) Usklajevanje pokojnin

V prihodnjem letu je, poleg redne uskladitve pokojnin po ZPIZ-2, predvidena tudi izredna uskladitev pokojnin in drugih prejemkov iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, in sicer v mesecu aprilu za 1,1%.

2.) Letni dodatek

Na novo so določeni tudi razredi in višine letnega dodatka, in sicer v odvisnosti od prejemka, ki ga posameznik prejema iz pokojninskega ali invalidskega zavarovanja ter višine le-tega.

Letni dodatek se bo v letu 2018 izplačal uživalcem pokojnin in nadomestil iz invalidskega zavarovanja v naslednjih zneskih:

1. uživalcem pokojnin, ki prejemajo pokojnino v znesku do 450,00 eurov, se bo letni dodatek izplačal v višini 410,00 eurov;
2. uživalcem pokojnin, ki prejemajo pokojnino v znesku od 450,01 eura do 550,00 eurov, se bo letni dodatek izplačal v višini 270,00 eurov;
3. uživalcem pokojnin, ki prejemajo pokojnino v znesku od 550,01 eura do 650,00 eurov, se bo letni dodatek izplačal v višini 210,00 eurov;
4. uživalcem pokojnin, ki prejemajo pokojnino v znesku od 650,01 eura do 780,00 eurov, se bo letni dodatek izplačal v višini 160,00 eurov;
5. uživalcem pokojnin, ki prejemajo pokojnino v znesku, višjem od 780,01 eura, se bo letni dodatek izplačal v višini 100,00 eurov;

6. uživalcem nadomestil iz drugega in tretjega odstavka 95. člena ZPIZ-2, ki prejemajo nadomestilo v znesku do 650,00 eurov, se bo letni dodatek izplačal v višini 210,00 eurov;
7. uživalcem nadomestil iz drugega in tretjega odstavka 95. člena ZPIZ-2, ki prejemajo nadomestilo v znesku od 650,01 eura do 780,00 eurov, se bo letni dodatek izplačal v višini 160,00 eurov;
8. uživalcem nadomestil iz drugega in tretjega odstavka 95. člena ZPIZ-2, ki prejemajo nadomestilo v znesku, višjem od 780,01 eura, se bo letni dodatek izplačal v višini 100,00 eurov.

Letni dodatek se bo izplačal skupaj z izplačilom redne pokojnine za mesec julij 2018.

3.) S prvim januarjem pričnejo veljati tudi določbe najnovejše novele ZPIZ-2, **ki spreminjajo ureditev pokojninske dobe brez dokupa**, v katero se bo štelo tudi obdobje prostovoljne vključitve v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje po predhodno veljavnih zakonodajah, torej do 31. 12. 2012. Zavarovancem, ki še niso upokojeni, se bo nov način upoštevanja obdobja upošteval že v času postopkov upokojitve, posamezniki, ki pa so se že upokojili ali pa prejemajo 20% predčasne ali starostne pokojnine, pa se jim je pri upokojevanju upoštevalo tudi to obdobje, zaradi česar imajo nižje pokojnine, pa morajo v roku 6 mesecev po uveljavitvi sprememb podati vlogo za novo odmero pokojnine, če želijo, da se jim ta začne izplačevati od dneva uveljavitve sprememb dalje (od 1. 1. 2018). Tudi po poteku tega datuma bodo upokojenci ali zavarovanci, ki bi zaradi nove ureditve lahko imeli višje prejemke, podali zahtevo za novo odmero, vendar pa se jim nova višina prejemka ne bo izplačevala za nazaj (od 1. 1. 2018), temveč od prvega dne naslednjega meseca po podaji zahteve dalje.

4.) Pogoji za upokojitev v letu 2018

V zvezi s pogoji za upokojitev pojasnjujemo, da se v prihodnjem letu moški lahko starostno upokojijo, ko dopolnijo 65 let starosti in 15 let zavarovalne dobe oziroma ko dopolnijo 60 let starosti ter 40 let pokojninske dobe brez dokupa. V istem letu se lahko ženske starostno upokojijo, ko dopolnijo 65 let in 15 let zavarovalne dobe oziroma 64 let in 20 let pokojninske dobe oziroma 59 let in 8 mesecev ter 40 let pokojninske dobe brez dokupa, saj za ženske za slednja dva pogoja še velja prehodno obdobje.

V letu 2018 se lahko predčasno upokojijo moški, ki bodo dopolnili 60 let starosti in 40 let pokojninske dobe in ženske, ki bodo dopolnile 59 let in 8 mesecev in hkrati 40 let pokojninske dobe.